

Народна епска песма, *Почетак буне против дахија*

Пажљиво прочитајте песму. Можда је боље да погледате оба часа на РТС-у у оквиру којих можете чути и звучни запис песме.

Обнављамо поделу епских народних песама на циклусе.

Централни догађај у историји нашег народа био је **КОСОВСКИ БОЈ**. Подела песама на циклусе извршена је у односу на тај догађај. Тако имамо:

ПРЕТКОСОВСКИ ЦИКЛУС (циклус песама о Немањићима и Мрњавчевићима)

ЦИКЛУС ПЕСАМА О МАРКУ КРАЉЕВИЋУ (једини епски јунак који има свој циклус песама)

КОСОВСКИ ЦИКЛУС

ПОКОСОВСКИ ЦИКЛУС

ХАЈДУЧКИ И УСКОЧКИ ЦИКЛУС

ЦИКЛУС ПЕСАМА О ОСЛОБОЂЕЊУ СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

Песма *Почетак буне против дахија* припада последњем циклусу. Аутор песме је познат, иако се ради о усменој књижевности. То је Филип Вишњић. О овоме смо причали у оквиру наставне јединице *О Вуковим певачима*.

Песма говори о догађајима који су претходили избијању Првог српског устанка.

Након устаљеног почетка „Боже мили, чуда великога“, сазнајемо да је народ у Србији спреман на одсудну битку. Ни кнезови, ни Турци, него „сиротиња раја“. И „ради су божји угодници“. Читамо о 4 небеске појаве или „небеска знамења“, како каже народни певач. Народ је на себи својствен начин тумачио небеске појаве. Помрачење Месеца, пролазак комета, грмљавину на Светога Саву и помрачење Сунца, народ је интерпретирао као јасан знак да се диже на устанак.

Упознајемо 7 турских дахија (Аганлија и Кучук Алија, Мула Јусуф, два Фочића, Мемед-ага и Мус-ага), који столују у Београду и завели су терор широм својих нахија. Дахије су заповедници јањичарских одреда. Они су се дистанцирали од турске врховне власти, владају по свом, како хоће.

Једна од најлепших поетских слика је опис дахија изнад стаклене тепсије на Кули Небојши док „огледају“ своју судбину.

Старац Фочо покушава да уразуми ову седморицу насилника и подсећа их на мудре речи умирућег Мурата. Али, „сила бога не моли“ и не чује ништа. Дахије имају огромно поверење у своју моћ и свој новац. Купиће „сиротињу“, купиће плаћеничку војску и затреће буну у Србији.

Смишљају да позову све српске кнезове, виђеније људе и великаше и да их посеку. Истичу се два имена, у набрајању многих, а то су : Алекса Ненадовић и Илија Бирчанин.

Дахије ће спровести свој паклени план, али као што им је и рекао старац Фочо, само су махали сламом изнад ватре.

„Кад устане кука и мотика“ – стилска фигура МЕТОНИМИЈА. Доводе се у логичку везу појмови који се пореде. Кука и мотика су оруђе које користи народ у свом свакодневном животу, па је са њима и поистовећен.

Нпр. бели мантили су изашли на улице – лекари су изашли на улице. Научио сам Први српски устанак – научио сам лекцију о Првом српском устанку; мама ми је зашила колена на панталонама; појео сам два тањира супе...